

Esther Ouwehand

De Partij voor de Dieren (PvdD) werd vlak na haar oprichting door veel mensen niet serieus genomen. Ook niet, of misschien vooral niet, in de wereld van natuurbeheer. Maar dat lijkt te zijn veranderd. Esther Ouwehand, woordvoerder natuur van de partij, werd dit jaar nog door Natuurmonumenten uitgeroepen tot groenste politicus. En Staatsbosbeheer vind in haar een medestander als het gaat om natuurlijk beheer in de Oostvaardersplassen. “Grazers hebben een veel beter leven zonder menselijk ingrijpen.”

— Koen Moons (redactie)

> “SORRY VOOR HET WACHTEN, ik was nog bezig met een motie over het positieve effect van groen op de gezondheid, die ik morgen ga indienen bij de bespreking van de VWS-begroting”, verontschuldigt Ouwehand zich bij het begin van het interview. “Een groene omgeving zorgt voor minder gezondheidsklachten, dus minder maatschappelijke kosten. Dat is iets waar dit kabinet wel gevoelig voor zou moeten zijn, dus daar wil ik ze heel nadrukkelijk op wijzen.”

In 2006 kwam Ouwehand voor de PvdD in de Tweede Kamer. De partij viel toen vooral op door de enorme hoeveelheid moties (in 2008 waren dat er op één dag maar liefst zestig) en Kamervragen. Van vragen over vissenkomen tot vragen over hoe de Flora- en faunawet nu eigenlijk werkt. Ouwehand geeft toe dat veel vragen puur informatief was. “Je probeert zo goed mogelijk op de hoogte te zijn, maar wellicht is er nog een regeling over het betreffende onderwerp die ik over het hoofd zie. Ik vind dat een ambtenaar dat best voor mij op een rij kan zetten. Maar we stellen vooral veel vragen omdat dat voor ons vaak de enige mogelijkheid is om bepaalde zaken op de agenda te krijgen. Dat is met veel onderwerpen ook gelukt en je ziet dat andere partijen dat nu overnemen in hun verkiezingsprogramma’s.”

Antinatuurbeleid

Ouwehand werd dit jaar voor de tweede maal tot Kamerlid gekozen. Nog niet eerder had ze te maken met een kabinet dat zo weinig aandacht had voor duurzaamheid, natuur en dierenwelzijn. “Het is echt een antinatuurbeleid dat ze gaan voeren. Ik hoop dat mensen zullen zien wat hiermee verloren gaat. Ook boeren zijn lang niet allemaal tevreden over deze koerswijziging, merk ik in de agrarische pers. De schijnbare cadeautjes die ze nu krijgen zullen op lange termijn niets opleveren, dat weten ze ook. Het is wachten tot Europa Nederland op de vingers tikt. Dan zullen we toch moeten gaan ingrijpen in de veehouderij. We hebben twintig jaar lang kunnen nadenken over hoe we natuur en economie kunnen laten samengaan. In Nederland hebben we het verkeerd om aangepakt. Niet gekeken welke economie er past in dit land, maar hoe we kunnen zorgen dat we zo min mogelijk hoeven in te grijpen in de agrarische sector. Als je geen knopen durft door te hakken, blijf je met die worsteling zitten. Nederland is daarbij heel goed in het omzeilen van natuurregels. Dan zijn er uiteindelijk niet alleen vervelende gevolgen voor natuur, maar krijgt Nederland ook nog eens te maken met hoge boetes vanuit Europa. En ik heb in de begroting nergens zien staan wie dat gaat betalen.”

Hedwigepolder

“We willen ook dat het kabinet in elk geval niet meer schade aanricht aan de natuur”, vervolgt Ouwehand. “Zo heb ik een motie ingediend om de Westerschelde niet nog eens uit te diepen. Want dan zul je opnieuw aan compensatie voor de natuurschade moeten doen. Ook nu is wel duidelijk dat de Hedwigepolder ontpolderd moet worden. Dat het nieuwe kabinet dat weer ter discussie stelt, is gewoon een vuil spelletje. Onder het vorige kabinet is allang duidelijk geworden dat er geen alternatieven zijn. Maar nu schuiven ze die conclusie nog even voor zich uit tot na de Provinciale Statenverkiezing, zodat ze tijdens de campagne nog kunnen roepen dat ze tegen ontpoldering zijn.”

Oostvaardersplassen

Vorige winter, toen in de media schande werd gesproken over het ‘concentratiekamp’ Oostvaardersplassen waar Staatsbosbeheer moedwillig dieren zou laten creperen, liet de PvdD zich van een onverwachte kant zien. Na een bezoek aan het gebied lieten Ouwehand en fractievoorzitter Marianne Thieme weten achter het beleid van Staatsbosbeheer te staan om de dieren niet bij te voeren. “Dat is wel een standpunt dat we moesten uitleggen aan onze achterban”, erkent Ouwehand. “Laat ik voorop stellen dat de PvdD nooit zulke experimenten

zou starten. Maar nu we deze situatie hebben, zien wij deze dieren wel als in het wild levende dieren, niet als gehouden dieren. De grazers in de Oostvaardersplassen hebben gedurende het jaar een veel beter leven dan wanneer de mens veel zou ingrijpen, met alle stress die dat veroorzaakt. In de winter teren de dieren in op hun vetreserves en een deel zal sterven. Maar interen op vetreserves is nog niet creperen. Als het nog verder gaat, zijn de laatste dagen wel een lijdensweg. Dat moet je voorkomen door zo’n dier het genadeschot te geven. De laatste jaren is dat niet goed uitgevoerd. De doelstelling is om minstens 90% van de stervende dieren voortijdig te doden zodat lijden voorkomen wordt. Dat heeft Staatsbosbeheer niet gehaald en daar zijn wij heel kritisch op. We hebben toen gevraagd om een evaluatie om opnieuw te kijken wat het beste is voor de dieren daar. Wat de vereniging van dierenartsen nu zegt, je moet veel eerder schieten, preventief, dat is gewoon een jagerslobby. En de CDA-woordvoerder die hier achter staat is niet geheel toevallig ook lid van de Raad van Toezicht van deze club. En

“Nederland is heel goed in het omzeilen van natuurregels”

in die Eén-Vandaag-uitzending waar vorig jaar zoveel commotie over was, was een vermagerd edelhert te zien dat verdronk. Dat hert was verzwakt en had zich daarom afgezonderd. Pas toen een man naar dat dier toe ging, vluchtte het weg, het water in, en verdronk. Die man blijkt nu de voorzitter te zijn van vereniging Het Edelhert, ook zo’n jagersclub. Daar zitten dus steeds andere belangen achter. Wij gaan aan de hand van de officiële evaluatie proberen de verschillende opties opnieuw eerlijk te bekijken en op ledenbijeenkomsten te bespreken.”

Vos

Soms staat een parlementariër van de Partij voor de Dieren, net als een beheerder, voor een

lastig dilemma. Wat als bijvoorbeeld een vos zeldzame korenwolven of weidevogels opeet, welke van de twee bescherm je dan? Voor Ouwehand is de keuze duidelijk: de vos met rust laten. “Het is onbegonnen werk om de ene soort te schieten om de andere te beschermen. Dat heeft geen zin als we de graslanden niet laten verruigen, dan wordt het toch niets met het weidevogelbeheer. Al dat gefröbel en het zelf willen sturen werkt niet als je niets wilt doen aan de omstandigheden en weilanden zo sterk blijft bemesten en droogmalen. Het is dan dweilen met de kraan open als je ook soorten wilt beschermen.”

De enige optie om de weidevogels dan wel te redden, lijkt teruggaan naar de situatie van een eeuw geleden. Onhaalbaar zou je zeggen, maar Ouwehand ziet een rigoureuze ommekeer voor zich. “Wij willen de veestapel minstens met de helft inkrimpen en de boeren de gelegenheid geven kwaliteit te leveren. Daar hoort ook de omgeving bij. Nu worden de maatschappelijke kosten van de veehouderij uit de staatskas betaald. Dat zou moeten gebeuren door mensen die grote hoeveelheden vlees eten. De vervuiler betaalt. Er zijn voldoende instrumenten om dat voor elkaar te krijgen. Er wordt gezegd: dan halen mensen het vlees uit het buitenland, waar minder strenge regels zijn. Maar er zijn mechanismen om aan de grens dat verschil in prijs gelijk te trekken, die worden nog steeds niet gebruikt.” Afgezien van een hogere prijs voor vlees, gelooft Ouwehand in de mogelijkheid om mensen er bewust voor te laten kiezen minder vlees te eten en meer voor hun voedsel te laten betalen. “Als je een hele bevolking door voorlichting aan het verstand kunt brengen dat je bij wijze van spreke doodgaat als je geen melk drinkt, waarom zou je ze dan niet met spotjes aan het verstand kunnen brengen dat je meer moet betalen voor goed voedsel, waar de boer goed voor wordt betaald?”

Natuurregels ontwijken

Nog even terug naar Kamervragen. Is het waar dat in de beginperiode van de partij twee LNV-ambtenaren alleen maar bezig waren met PvdD-Kamervragen? “Dat heeft de minister beweerd, ik weet niet of het zo is. Maar ik vind het niet zo erg dat wij ambtenaren aan het werk zetten. Ik weet zeker dat er veel meer ambtenaren dagelijks bezig zijn uit te zoeken hoe Nederland natuurregels kan omzeilen. Dat lijkt me toch veel kwalijker.”<

De motie waarin Ouwehand vraagt om op een rij te zetten wat er bekend is over de relatie tussen groen en gezondheid, is de volgende dag door de Kamer verworpen.